

УДК: 339.543:34

Катерина Гирька

Національний університет «Львівська політехніка»,
здобувачка вищої освіти
Навчально-наукового Інституту права,
психології та інноваційної освіти
kateryna.hyrka.pv.2021@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-6652-1733>

Ірина Шульган

Національний університет «Львівська політехніка»,
доцент кафедри адміністративного та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права,
психології та інноваційної освіти,
кандидат юридичних наук
iryna.i.shulhan@lpnu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9623-3495>

МИТНИЙ РЕЖИМ ТИМЧАСОВОГО ВВЕЗЕННЯ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПОДАЛЬШІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

<http://doi.org/10.23939/law2023.40.070>

© Гирька К., Шульган І., 2023

Це дослідження присвячене аналізу митного режиму тимчасового ввезення, який визначається як тимчасове ввезення товарів на митну територію без сплати податків і зборів. Автори аналізують правове регулювання цього режиму в контексті міжнародних торговельних відносин та національного законодавства.

Законодавство розкриває багато ключових аспектів митного режиму України щодо тимчасового ввезення, таких як обов'язки та права учасників процесу, взаємодія з іншими митними режимами. Українські вчені активно вивчають практику застосування цієї митної системи, досліджують випадки успішної інтеграції та виявляють проблемні ситуації. Їхній науковий підхід враховує ефективність використання тимчасового ввезення задля стимулювання зовнішньоекономічної діяльності та залучення іноземних інвестицій.

Проаналізовано механізми регулювання використання тимчасового ввезення та їх вплив на економічний розвиток. Особливу увагу надано перспективам розвитку тарифного режиму тимчасового ввезення в сучасній світовій економіці. Розглянуто можливості вдосконалення нормативно-правової бази та взаємодії між державами з метою сприяння ефективному використанню цієї системи для сприяння міжнародній торгівлі та стимулювання економічного зростання.

Дослідження висвітлює всі прогалини і неясності в чинному законодавстві та визначає можливості для покращення. Основна увага зосереджена на змінах у законодавстві. Крім того, наголошено на важливості приведення митного законодавства

України у відповідність до стандартів та вимог Світової організації торгівлі задля підвищення економічного зростання нашої країни.

Результати дослідження будуть корисними не лише для розробки стратегій та політик, спрямованих на вдосконалення управління тимчасовим ввезенням, але й для науковців, які цікавляться питаннями міжнародної торгівлі та митного регулювання.

Ключові слова: митний режим; тимчасове ввезення; податок; митні платежі; митне оформлення; митна процедура.

Постановка проблеми. В сучасних умовах світового розвитку, певної глобалізації та еволюції економіки постає досить важливе сьогодні питання, про те, як ефективно та без ускладнень сформувати стабільно сильне управління міжнародною торгівлею та сприяти розвитку підприємництва. Однією з найбільш ключових «складників» ефективного, результативного торговельного регулювання є насамперед використання митних режимів, серед яких особливу сходинку у системі посідає митний режим тимчасового ввезення.

Митний режим тимчасового ввезення вважається однією з найголовніших стратегій сприяння міжнародному товарообміну, надаючи підприємствам можливість тимчасово вивозити продукцію з країни для подальшого імпорту без сплати митних платежів чи інших обмежень. Наша країна – Україна, активно працює над удосконаленням законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності, надаючи особливу увагу розвитку та оптимізації, покращенню окремих митних систем.

У цій статті присвячуємо увагу дослідженню та аналізу митного режиму тимчасового ввезення в контексті його законодавчого регулювання та перспектив подальшого розвитку. Розгляд питань, які пов'язані із застосуванням режиму тимчасового ввезення, в сенсі економіко-правової бази, допоможе зрозуміти сам вплив цієї системи на розвиток підприємництва, стимулювання винахідної діяльності та зміцнення позицій України на міжнародному ринку.

Аналіз дослідження проблеми. Сучасні науковці, що розглядають тему митного режиму тимчасового ввезення, мають свої пропозиції щодо змісту вказаного правового режиму. Варто проаналізувати дослідження таких науковців, як: Д. Гречаний, Є. Додін, І. Кекіш, С. Ківалов, О. Козирін, Б. Кормич, Р. Лемеха, Я. Назарова, Н. Осадча, Д. Приймаченко, М. Шульга.

Так, Яна Назарова проводила дослідження як теоретичних, так і практичних поглядів змісту митного режиму тимчасового ввезення з метою з'ясування його структурних елементів та особливостей нормативного регулювання, використовуючи напрацювання такої галузі, як адміністративне право щодо змісту і структури адміністративно-правового режиму [1, с. 48].

Марія Шульга констатує, що Митний кодекс України, який був прийнятий 13 березня 2012 року, здебільшого відповідає вимогам, які встановлює міжнародне законодавство [2, с. 91].

Мета статті полягає в комплексному вивченні та визначенні переваг і хиб процедури митного оформлення тимчасового ввезення та, шляхом аналізу чинного законодавства і наукових праць юристів, виявити можливості для подальшої оптимізації та вдосконалення застосування митного режиму. Крім того, маємо на меті дослідити питання відповідності нашого чинного законодавства міжнародним стандартам у сфері митної діяльності та зробити внесок у вдосконалення правового регулювання режиму тимчасового ввезення в Україну, забезпечення його відповідності сучасним викликам зовнішньоекономічних зв'язків України та міжнародним стандартам.

Виклад основного матеріалу. Згідно зі статтею 4 Митного кодексу України, митний режим – це комплекс взаємопов'язаних правових норм, що, відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України, визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і зумовлюють їх використання після митного оформлення.

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють митний режим тимчасового ввезення, та і митні режими загалом, є:

– Митний кодекс України (прийнятий 13 березня 2012 року) – Глава 18 Митного кодексу України регламентує митний режим тимчасового ввезення;

– Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 року – прямо пов'язаний з митним режимом тимчасового ввезення, оскільки визначає основні принципи, завдання зовнішньоекономічної діяльності України, регулює всі аспекти, що стосуються зовнішньої торгівлі, в тому числі умови та порядок тимчасового ввезення товарів;

– Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (м. Кіото, 18 травня 1973р.) – є ключовим міжнародним документом, який має прямий вплив на митний режим тимчасового ввезення. Конвенція була прийнята з метою сприяння зменшенню та усуненню торгівельних перешкод, а також забезпеченню ефективності контролю між країнами, які є учасниками цієї конвенції;

– Закон України «Про Митний тариф України» від 19 жовтня 2022 року (набув чинності 1.01.2023 р.). Цей нормативний акт тісно пов'язаний з темою нашого дослідження, оскільки визначає правові та економічні аспекти митного регулювання, в тому числі визначення мита за ввезення та вивезення товарів;

– інші нормативно-правові акти.

Варто детальніше розглянути вище зазначені документи, щоб глибше розкрити деякі правові аспекти. Насамперед слід акцентувати, що Митний кодекс України – це основний нормативний акт, що визначає засади організації та здійснення митної справи в Україні, регулює економічні, організаційні, правові, кадрові та соціальні аспекти діяльності митних органів України. Глава 18 Митного кодексу України регламентує митний режим тимчасового ввезення.

Згідно зі статтею 103 Митного кодексу України, митний режим тимчасового ввезення – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і підлягають реекспорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу в результаті їх використання [3].

Проте в Митному кодексі України є багато «недоопрацьованих аспектів», через які, як зазначає науковець Ігор Кекіш, основний нормативний акт митного законодавства вступає в так звані «суперечки» із міжнародним митним законодавством. Ці неузгодженості знижують якість та ефективність застосування законодавчої бази щодо використання митних режимів і потребують доопрацювання та вдосконалення. За результатами дослідження науковець запропонував внести зміни до Митного кодексу України з метою приведення порядку розрахунку строків для цілей, часткового оподаткування товарів, що поміщуються в митний режим тимчасового ввезення до норм Стамбульської конвенції «Про тимчасове ввезення», виключити з Митного кодексу України обмеження щодо невикористання для внутрішніх перевезень на митній території транспортних засобів комерційного призначення, які поміщені до митного режиму тимчасового ввезення з умовним частковим звільненням від оподаткування митними платежами тощо [4, с. 244].

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» – це нормативний акт, що закріплює основні поняття та принципи зовнішньоекономічної діяльності. Також закон визначає загальні умови здійснення зовнішньоекономічної діяльності, економічного та науково-технічного співробітництва [5].

Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур розроблена в рамках Всесвітньої митної організації і підписана 18 травня 1973 року в м. Кіото в Японії. Конвенція передбачає встановлення загальних правил та процедур зведення митних бар'єрів до мінімуму, що допомагає забезпечити сприятливі умови для міжнародної торгівлі [6].

Згідно з Міжнародною конвенцією про тимчасове ввезення країни-учасниці мають спільно розробляти та впроваджувати стандартизовані правила тимчасового ввезення товарів, що сприятиме зменшенню певних бюрократичних процедур та забезпечить більш ефективне використання тимчасового ввезення для розвитку міжнародної торгівлі [7].

Закон України «Про митний тариф», що набув чинності 1 січня 2023 року, регламентує спеціальні ставки мита для товарів, які ввозяться на тимчасовий термін. Ці ставки можуть бути меншими або визначатися по-іншому, ніж для постійного ввезення. Також можуть бути передбачені певні податкові пільги чи звільнення від мита товарів, які тимчасово ввозяться на територію країни. Варто зазначити, що цей нормативний акт визначає процедури та ключові вимоги для здійснення тимчасового ввезення, включаючи насамперед порядок оформлення митної декларації та інші необхідні процедури для вказаного митного режиму [7].

Отже, всі вище перераховані нормативні акти митного законодавства регулюють порядок та умови забезпечення режиму тимчасового ввезення, передбачають певні пільги щодо сплати мита. Всі вони спрямовані на стимуляцію розвитку міжнародної торгівлі та росту економіки.

Митний режим тимчасового ввезення передбачає, що товари на територію України ввозяться з певною метою. Зокрема, для тимчасового використання з метою, наприклад, виробництва чи виконання робіт, або на виставку із зобов'язанням їх подальшого вивезення у незміненому стані протягом визначеного періоду часу. Зазвичай при тимчасовому ввезенні не вимагається сплата мита або податків або ж вони сплачуються частково [4].

Для прикладу можна навести ситуацію, у якій українська компанія-організатор вирішила провести міжнародну автомобільну виставку в Києві. Для цього вона запрошує автовиробників з різних країн показати свої нові моделі. Автовиробники із Сполучених Штатів Америки, Японії та Німеччини ввозять свої автомобілі в Україну в митному режимі тимчасового ввезення без сплати мит та податків, але із зобов'язанням вивезти їх назад після закінчення виставки.

Тимчасове ввезення є важливим інструментом для підтримки міжнародної торгівлі, та особливо, культурних чи наукових обмінів, а також для проведення різноманітних міжнародних заходів.

Табл. 1. Митний режим тимчасового ввезення

Переходячи до перспектив розвитку і вдосконалення національного законодавства, що регулює митний режим тимчасового ввезення, можна виокремити декілька важливих аспектів:

1) у Митному кодексі України є неузгодженості, певні «недопрацювання», які конфліктують з міжнародним митним законодавством, і саме через це знижується прогресивність застосування законодавчої бази щодо використання митних режимів загалом та митного режиму тимчасового ввезення зокрема;

2) за результатами досліджень, науковець І. П. Кекіш запропонував усунути у Митному кодексі України суперечливості у визначеннях понять «митний платіж» та «заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності». Дефініцією митного режиму тимчасового ввезення у ст. 103 Митного кодексу України передбачено умовне повне або часткове звільнення від оподаткування митними платежами та незастосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності [4, с. 245];

3) необхідно враховувати досвід країн ЄС, які розумно використовують саме режим тимчасового ввезення для того, щоб стрімко розвивати і зміцнювати економіку, промисловість та впроваджувати інноваційні технології;

4) варто залучати до процесу покращення митного законодавства працівників митних органів і для цього вживати заходів щодо підвищення їхньої кваліфікації. Насамперед це підвищення якості освіти, зв'язок та спілкування з партнерами з інших країн, обмін знаннями та досвідом у цій сфері;

5) також, на нашу думку, варто встановити певні «митні пільги» для підприємств та компаній, які досить часто користуються митним режимом тимчасового ввезення.

Висновки. Отже, правове регулювання митного режиму тимчасового ввезення загалом може бути досліджене з різних сторін, оскільки це досить об'ємна та цікава тема. Наше законодавство досить високо розвинене в цій сфері, але потребує покращення, аби більше відповідати міжнародним стандартам та забезпечувати конкурентоспроможні умови для міжнародних взаємовідносин.

Митний режим тимчасового ввезення є важливим елементом для міжнародної торгівлі та економічної еволюції. Якщо говорити про правове регулювання, то в статті зазначені нормативно-правові акти, їх коротка характеристика та для чого вони були створені в сенсі регулювання митної політики.

Подальші аспекти, яких буде дотримуватись наша країна, маючи на меті покращення митного законодавства, та зосередженість на забезпеченні відкритості та «прозорості», допоможуть піднятися на рівень міжнародного митного законодавства та справді гідно відповідати міжнародним митним стандартам законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Назарова Я. Б. Митні режими тимчасового ввезення і тимчасового вивезення як види адміністративно-правових режимів. Я. Б. Назарова. *Митна справа*. 2014. № 1. С. 48–54.
2. Шульга М. Г. Митні режими тимчасового ввезення та тимчасового вивезення. М. Г. Шульга. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2014. № 5. С. 90–93.
3. Митний кодекс України: Закон України № 4495-VI від 13.03.2012 р. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2012, № 44–45, № 46–47, № 48, ст. 552. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення 09.11.2023 р.)
4. Кекіш І. П. Шляхи покращення застосування митного режиму тимчасового ввезення. І. П. Кекіш. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: економіка і менеджмент*. 2015. Вип. 10. С. 243–246.
5. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959-XII від 16.04.1991 р. *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*, 1991, № 29, ст. 377. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (дата звернення 09.11.2023 р.).

Митний режим тимчасового ввезення: аналіз законодавства та подальші перспективи розвитку

6. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур. Про приєднання до Конвенції: Закон України № 227-V (227-16) від 05.10.2006 р. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2006, № 48, ст. 476. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643#Text (дата звернення 09.11.2023 р.).

7. Конвенція про тимчасове ввезення. Про приєднання України до Конвенції: Закон України № 1661-IV (1661-15) від 24.03.2004 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_472#Text (дата звернення 09.11.2023 р.).

8. Про митний тариф України: Закон України № 2697-IX від 19.10.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text> (дата звернення 09.11.2023 р.).

REFERENCES

1. Nazarova Ya. B. (2014). *Mytni rezhymy tymchasovoho vvezennya i tymchasovoho vyvezennya yak vydy administratyvno-pravovyh rezhmiv* [Customs regimes of temporary import and temporary export as types of administrative and legal regims]. *Customs affairs*. No. 1. P. 48–54. [In Ukrainian].

2. Shulha M. H. (2014). *Mytni rezhymy tymchasovoho vvezennya ta vyvezennya* [Customs regimes for temporary import and export]. *Legal electronic scientific journal*. No. 5. P. 90–93. [In Ukrainian].

3. *Mytniy Kodeks Ukrainy* [Customs code of Ukraine]: Закон України від 13.03.2012. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (Accessed 09.11.2023). [In Ukrainian].

4. Kekish I. P. (2015). *Shlyahy pokrashchennya zastosovannya mytnoho rezhymy tymchasovoho vvezennya*. [Ways to improve the customs regime of temporary importation]. *Scientific bulletin of the international humanitarian university*. No. 10. P. 243–246. [In Ukrainian].

5. *Pro zovnishnioekonomichny diyal'nist'* [About foreign economic activity] : Закон України від 16.04.1991 No. 959-XII. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*. 1991, No. 29, st. 377. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text> (Accessed 09.11.2023). [In Ukrainian].

6. *Pro pryednannya do Konventsii. Mizhnarodna konventsia pro sproshchennya i harmonizatsiyu mytnykh procedur* [About accession to the Convention. International Convention on the Simplification and Harmonization of Customs Procedures]: Закон України від 05.10.2006 No. 227-V. *Vidomosti Verhovnoi Rady Ukrainy (VVR)*. 2006, No. 48, st. 476. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643#Text (Accessed 09.11.2023). [In Ukrainian].

7. *Konventsiya pro tymchasove vvezennya* [Convention on temporary importation]. Про приєднання України до Конвенції: Закон України від 24.03.2004 No. 1661-IV. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_472#Text (Accessed 09.11.2023). [In Ukrainian].

8. *Pro mytniy taryf Ukrainy* [About customs tariff of Ukraine]: Закон України від 19.10.2022 No. 2697-XI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-20#Text> (Accessed 09.11.2023). [In Ukrainian].

Дата надходження: 10.11.2023 р.

Iryna Shulhan

Lviv Polytechnic National University,
Associate Professor of the Department of
Administrative and Information Law
of Educational and Scientific Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
PhD.

iryna.i.shulhan@lpnu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9623-3495>

Kateryna Hyrka

Lviv Polytechnic National University,
Student of Educational and Scientific Institute of Law,
Psychology and Innovative Education,
kateryna.hyrka.pv.2021@lpnu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-6652-1733>

**CUSTOMS REGIME OF TEMPORARY IMPORTATION:
ANALYSIS OF LEGISLATION AND FURTHER DEVELOPMENT PROSPECTS**

This study is devoted to the analysis of the customs regime of temporary importation, which is defined as the temporary importation of goods into the customs territory without payment of taxes and duties. The authors analyze the legal regulation of this regime in the context of international trade relations and national legislation.

The legislation reveals many key aspects of Ukraine's customs regime for temporary importation, such as the obligations and rights of participants in the process, and interaction with other customs regimes. Ukrainian scientists are actively studying the practice of applying this customs system, investigating cases of successful integration and identifying problematic situations. Their scientific approach takes into account the effectiveness of using temporary importation to stimulate foreign economic activity and attract foreign investment.

The mechanisms for regulating the use of temporary imports and their impact on economic development are analyzed. Particular attention is paid to the prospects for the development of the tariff regime of temporary importation in the modern world economy. The author considers the possibilities of improving the regulatory framework and interaction between states in order to promote the effective use of this system to facilitate international trade and stimulate economic growth.

The study highlights all gaps and ambiguities in the current legislation and identifies opportunities for improvement. The main focus is on changes in the legislation. In addition, the importance of bringing the customs legislation in line with the standards and requirements of the World Trade Organization to increase the economic growth of our country was emphasized.

The results of the study will be useful not only for the development of strategies and policies aimed at improving the management of temporary importation, but also for scholars interested in international trade and customs regulation.

Keywords: customs regime; temporary importation; tax; customs payment; customs clearance; customs procedure.